

Tűzvédelem az aratás idején is

A nyári betakarítási munkák mellett, hogy nagy igénybevételt jelentenek a mezőgazdaságban dolgozóknak, igen tűzveszélyes is. Arra kellő körültekintéssel kell felkészülni, különösen fontos a betakarítási munkálatokban részt vevő erőgépek tűzvédelme, az aratásra, illetve a tarló és növényi hulladékok égetésére vonatkozó szabályok ismerete, betartása. Ezeket az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 28/2011. (IX. 6.) BM rendelet tartalmazza.

A mezőgazdasági erő- és munkagépek, illetve az aratás tűzvédelmi szabályai

A szabályok betartása különösen fontos, évente több száz mezőgazdasági tüzet – gabonatóblatüzet, valamint kazal-, illetve boglyatüzet – kell eloltaniuk a tűzoltóknak.

A kalászos termény betakarítási, kazalozási, szalmaösszehúzási és bálázási munkáiban csak a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő, legalább egy, az érvényben lévő hatályos szabványoknak és jogszabályoknak megfelelő tűzoltókészülékkel is ellátott erő- és munkagép, valamint egyéb jármű vehet részt, amelynek tűzvédelmi felülvizsgálatát a betakarítást megelőzően az üzemeltető elvégezte. A jármű megfelelőségéről szemle során kell meggyőződni. Ennek tervezett időpontját nyolc nappal előbb írásban az illetékes katasztrófavédelmi kirendeltségre be kell jelenteni. A szemléről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek egy példányát a járművön el kell helyezni és a szemlét követő nyolc napon belül a katasztrófavédelmi kirendeltségnek meg kell küldeni.

Kötelező az akkumulátorok megfelelő védőburkolása, illetve kipufogó és a szikratörő éghető anyagoktól való megtisztítása legalább naponta egyszer. Figyelni kell arra is, hogy sehol se csepegjen az üzemanyag vagy hidraulika-folyadék, mert ez nagyban segítheti egy esetleges tűz terjedését. Fontos, hogy a munkagépet tilos a gabonatóblán, illetve tarlón üzemanyaggal feltölteni. A járműveken nyílt láng használatával járó karbantartást, javítást nem szabad végezni gabonatóblán, szerűn és a rostonövénytarló területén, hiszen 'e munka során üzemanyag folyhat el, amelyet a nyílt láng lángra lobbantathat.

Az aratást lehetőleg közút, illetőleg vasútvonal mentén kell először elvégezni, ezek mellett legalább három méter széles védőszántást kell kialakítani. Ugyanilyen védőszántást kell készíteni akkor, ha a munkaszünet idejére a kombájnt nem tudják a gabonatóblától, kazaltól legalább 15 méter távolságban leállítani. A munkálatok közbeni dohányzás veszélyeit is fontos szem előtt tartani, gabonatóblán még a járművek, erő- és munkagépek vezetőfülkéiben sem szabad dohányozni. Az aratás idejére a gabonatóblától 15 méterre kell dohányzó helyet kijelölni, ott vizet tartalmazó edényt kell elhelyezni.

A szalmaösszehúzást és kazalozást végző erőgépek csak olyan távolságra közelíthetik meg a szalmát és a kazlat, hogy az ne jelentsen gyújtási veszélyt, ugyanis az erőgépek kipufogócsöve könnyen lángra lobbanthatja a száraz szalmát. Az összehúzott szalma alapterülete nem haladhatja meg az ezer négyzetmétert, és a szabadban összerakott kazlak között legalább húsz méter távolságot kell tartani, vasúti vágánytól legalább száz, közúttól és erdőtől legalább huszonöt méterre kell elhelyezni ezeket.

A tarló- és a növényi hulladék égetésének szabályai

Magyarországon évtizedek óta végeznek tarlóégetést, amelynek egyik oka a monokultúras termelés. Ez azt jelenti, hogy a gabonavetést követő évben is gabona kerül ugyanazon táblába, így a növény gombabetegségei fokozottabban megjelennek. A gombabetegségek elleni védekezés jelentős mennyiségű növényvédőszer alkalmazásával jár. Ennek kiváltására alkalmazott olcsóbb módszer a tarlóégetés. A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) kormányrendelet azonban egyértelműen tiltja a lábon álló növényzet, tarló és növénytermesztéssel összefüggésben keletkezett hulladék nyílt téri égetését. Ettől az előírástól azonban jogszabály eltérően is rendelkezhet. A kormányrendelet megsértése esetén a tarlóégetés környezetvédelmi bírsággal sújtható.

Amennyiben jogszabály lehetőség ad a tarló égetésére, az alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységnek minősül és legalább 24 órával az égetés előtt a katasztrófavédelmi kirendeltségen írásban be kell jelenteni, továbbá az alábbi szabályokat be kell tartani. A tarlót egyidőben minden oldalról meggyújtani tilos, biztosítani kell ugyanis a vad elmenekülési lehetőségét. Csak tarlómaradványt lehet égetni, szalmát erre felhasználni tilos. Legalább három méter széles, de facsoportok, erdők mellett már hatméteres védőszántást kell alkalmazni. Lábon álló gabonatóbla mellett még védőszántás alkalmazása esetén is tilos tarlót égetni. 30 hektárnál nagyobb területek égetését szakaszosan kell végrehajtani, az egyes szakaszokat védőszántással kell egymástól elválasztani. Egyszerre csak egy szakasz égethető. Az égetés idején a területtől függetlenül legalább egy traktort ekével a helyszínen készenlétben kell tartani. A tűz őrizetlenül nem hagyható, illetve ha már nincs rá szükség, azt el kell oltani. Az égetés után a területet át kell vizsgálni, és az izzó, parázsló részeket el kell oltani.

A tarlóégetések során a tűzvédelmi hatóság ellenőrzi, hogy megtörtént-e az előzetes bejelentés. Az előírások megsértése esetén a terület tulajdonosa, illetve az égetést végző ellen eljárás kezdeményezhető.

A fenti szabályok azért vannak, hogy meggondolatlanság, felelőtlenység miatt ne vesszen kárba az egész éves mezőgazdasági munka, a termés.

Az aratással összefüggő alapvető tűzvédelmi szempontok

Kalászos termény betakarításának helyszínén a tűzvédelmet alapvetően meghatározza:

- a tűzoltó készülékek megfelelősége,
- a mezőgazdasági erő- és munkagépek és egyéb járművek tűzvédelmi felülvizsgálatának elvégzése (jegyzőkönyv, gépszemle),
- az erő- és munkagép kipufogó-vezeték, szikratörő műszaki állapota, tisztántartása,
- a tartalék üzem- és kenőanyagok elhelyezése,
- a munkaszünet idejére vonatkozó gépelhelyezési előírások betartása,
- a dohányzásra kijelölt hely megfelelősége,
- a learatott kalászos termény OTSZ szerinti elhelyezése,
- az OTSZ által előírt területen a védőszántás kialakítása,
- a mezőn összerakott kazal tárolási kialakítása,
- a növényi hulladék OTSZ szerinti égetése.

Kalászos termény betakarításkor a telephely tűzvédelmét alapvetően meghatározza:

- a megfelelő tűzvédelmi szabályzat,
- az OTSZ szerinti tűzvesélyességi osztályba sorolás,
- a munkavállalók tűzvédelmi oktatása és annak nyilvántartása,
- a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett munkakörök nyilvántartása (jegyzék, kimutatás) és érvényes tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező munkavállalók foglalkoztatása,
- a villamos- és villámvédelmi berendezések tűzvédelmi felülvizsgálata és annak igazolása (jegyzőkönyv, minősítő irat),
- a terményszárítás szabályainak betartása.

28/2011. (IX. 6.) BM rendelet

az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról

237. Aratás

602. § (1) A kalászos termény betakarítását lehetőleg a közút és a vasútvonal mentén kell először elvégezni.

(2) A learatott kalászos termény, szalma a vasútvonal szélső vágányától és a vasútállomástól legalább 100 méter, a közúttól legalább 25 méter távolságra helyezhető el. Ha a távolságok nem tarthatók, akkor a kalászos terményt, a szalmát az aratással egyidejűleg, a szálas takarmányt pedig kiszáradáskor azonnal el kell szállítani. A vasút és a közút mentén az aratást követően legalább 3 méter széles védőszántást kell alkalmazni.

(3) Gabonatóblán dohányozni még a járművek, erő- és munkagépek vezető fülkéiben is tilos.

(4) Az aratás idejére a gabonatóblától legalább 15 méterre éghető anyagtól és növényzettől mentes dohányzóhelyet lehet kijelölni. A dohányzóhelyen a dohánynemű gyűjtéséhez és eloltásához megfelelő mennyiségű vizet tartalmazó edényt kell elhelyezni.

238. Szérű, rostnövénytároló, kazal

603. § (1) A mezőn (határban) összerakott kazal, valamint a szérű és rostnövénytároló elhelyezésénél a szélső tárolási egység és a környező

a) „A” és „B” tűzveszélyességi osztályba tartozó építményektől legalább 200 méter,

b) „C”-, „E” tűzveszélyességi osztályba tartozó építményektől legalább 100 méter,

c) vasúti vágányoktól és a vasútállomástól - a rostnövénytároló ipari vágányát kivéve - legalább 100 méter,

d) közúttól, erdőtől, lábon álló gabonától legalább 25 méter,

e) nagyfeszültségű, föld feletti villamos vezetéktől a legfelső villamos vezeték és talaj közötti távolság háromszorosa, de legalább 20 méter

tűztávolságot kell tartani.

(2) Az állattartó telepeken a legfeljebb egy évre elegendő alomszalma- és szalastakarmány-szükségletet üzemi tárolásnak kell tekinteni.

(3) A szérűben csak kalászos terményt, szálas takarmányt és szalmát, a rostnövénytároló telepen pedig csak rostnövényt szabad elhelyezni.

(4) A szérűn és a rostnövénytárolón a kazlakat úgy kell elhelyezni, hogy a második sorban levő kazal az előző sorban levő két kazal közé kerüljön.

(5) A kazlak, valamint a sorok között a nagyobb kazalmagasság háromszorosát, de legalább 20 méter távolságot kell biztosítani.

(6) A mezőn (határban) összerakott szalastakarmány-, szalma-, rostnövény-kazlakat legalább 3 méter széles védőszántással kell körülvenni.

604. § (1) A szérű és a rostnövénytároló területét az éghető hulladéktól, elszáradt gáztól állandóan tisztán kell tartani.

(2) Dohányozni a szérű és a rostnövénytároló szélső tárolási egységétől, valamint a más helyen lévő kazaltól legalább 30 méter távolságra, tüzet rakni legalább 100 méter távolságra, a kijelölt helyen szabad. A tilalmakat a szérű és a rostnövénytároló bejáratainál biztonsági jellel jelölni kell.

605. § (1) A rostnövény osztályozása esetén egy időben legfeljebb 4 kazal, tárolási egység bontható meg.

(2) A rostnövény csak a tárolón kívül és a szélső kazaltól 10 méteren túl sátorozható ki. A sátorozási területen minden megkezdett 10 000 m² alapterület után 10 méteres tűztávolságot kell biztosítani.

(3) A pozdorja kazal legnagyobb megengedett alapterülete 300 m². A kazlak egymástól legalább 10 méter, rostkazaltól, épülettől legalább 20 méter távolságra helyezhetők el.

239. A tarló- és a növényi hulladék égetésének szabályai

606. § (1) Az avar-, a tarló-, gyeplő-, a nád- és a növényi hulladékégetés - amennyiben jogszabály e tevékenység végzését megengedi - alkalomszerű tűzveszélyes tevékenységnek minősül.

(2) A tervezett - az (1) bekezdés szerinti tarló-, nád-, gyeplő- - égetés helyét, időpontját és terjedelmét a megkezdés előtt legalább 24 órával az illetékes I. fokú tűzvédelmi hatóságnak írásban be kell jelenteni.

(3) A tarlóégetést a learatott gabonatóblákon úgy kell végrehajtani, hogy a tűzterjedés irányában a hasznos vad elmenekülhessen. A tarlónak minden oldalról egyidejűleg történő felgyújtása tilos. Az égetéshez csak a tarlómaradványok használhatók fel. A szalmát elégetéssel megsemmisíteni, láborf álló gabonatóbla mellett tarlót égetni tilos.

(4) Kukoricatarló-égetésnél a (3) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

(5) Az (1) bekezdés szerinti égetés célját szolgáló tűz nem hagyható őrizetlenül, és veszély esetén, vagy ha a tűzre már szükség nincs, azt azonnal el kell oltani.

(6) Az (1) bekezdés szerinti tarlóégetés csak úgy végezhető, hogy az a környezetére tűz- és robbanásveszélyt ne jelentsen. Ennek érdekében

a) a tarlót vagy az érintett szakaszokat a tarlóégetés megkezdése előtt legalább 3 méter szélességben körül kell szántani, és az adott területen az apró vadban okozható károk elkerülése érdekében vadriasztást kell végrehajtani, a faszorok, facsoportok védelmére a helyi adottságoknak megfelelő, de legalább 6 méteres védősávot kell szántással biztosítani,

b) tarlóégetés 15 ha-nál nagyobb területen szakaszosan végezhető, és csak az egyik szakasz felégetése után lehet a másik szakasz felégetéséhez hozzáfogni,

c) a tarlóégetés időtartamára tűzoltásra alkalmas kéziszerszámmal ellátott, megfelelő létszámú, kioktatott személy jelenlétéről kell gondoskodni, és legalább egy traktort ekével a helyszínen készenlétben kell tartani.

(7) Az (1) bekezdés szerinti égetés befejezése után a helyszínt gondosan át kell vizsgálni, és a parázslást, izzást - vízzel, földtakarással, kéziszerszámokkal - meg kell szüntetni.

240. A mezőgazdasági erő- és munkagépek

607. § (1) A kalászos termény betakarítási, kazalozási, szalma-összehúzási és bálázási munkáiban csak az a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő, legalább egy, a vonatkozó műszaki követelményeknek megfelelő, legalább 21A és 113B vizsgálati egységű tűzoltásra alkalmas tűzoltó készülékkel is ellátott erő- és munkagép, valamint egyéb jármű vehet részt, amelynek tűzvédelmi felülvizsgálatát a betakarítást megelőzően az üzemeltető elvégezte. A jármű megfelelőségéről szemle keretében kell meggyőződni, amelynek tervezett időpontját 8 nappal előbb írásban az illetékes I. fokú tűzvédelmi hatóságnak be kell jelenteni. A szemléről jegyzőkönyvet kell készíteni, amelynek 1 példányát a járművön el kell helyezni és a szemlét követő 8 napon belül az I. fokú tűzvédelmi hatóságnak meg kell küldeni.

(2) Az üzemelő erő- és munkagép kezelője szükség szerint, de legalább naponta egyszer köteles a kipufogó-vezeték és szikratörő műszaki állapotát felülvizsgálni és a ráakódott éghető anyagtól szükség esetén megtisztítani.

(3) A tartalék üzem- és kenőanyagot az erő- és munkagéptől, a kazaltól és a gabonatóblától legalább 20 méter távolságra kell elhelyezni éghető hulladéktól, növényzettől mentes területen.

(4) Erő- és munkagépen, gépjárművön olyan karbantartás, javítás, amely nyílt láng használatával jár, vagy üzemanyag elfolyásával járhat, gabonatóblán, szérún és a rostonövénytaroló területén nem végezhető.

(5) Munkaszünet idejére az arató-, cséplőgépet, az erőgépet és az egyéb munkagépet a lábon álló kalászos terménytől, a tarlótól, továbbá a kazaltól legalább 15 méter távolságra kell elhelyezni, éghető hulladéktól, növényzettől mentes területen. Ha a tarlótól ez a távolság nem biztosítható, akkor 3 méter széles védőszántáson kívül kell az arató-, cséplő-, erő- és az egyéb munkagépet elhelyezni.

(6) Az arató- és cséplőgépet hajlékony földelővezetékekkel, akkumulátorát pedig legalább nehezen éghető, villamosságot nem vezető anyagú védőburkolattal kell ellátni.

(7) Az erő- és munkagépet, arató- és cséplőgépet a kezelő üzemeltetés közben nem hagyhatja el, egyéb munkát nem végezhet.

608. § (1) A szalmaösszehúzást és a kazalozást végző erőgép az összehúzott szalmát és kazlat csak olyan távolságra közelítheti meg, hogy az erőgép égésterméke, illetőleg annak elvezető csöve gyújtási veszélyt ne jelentsen.

(2) A szalmaösszehúzásban és a kazalozásban részt vevő erőgépet a ráhullott szalmától, szénától rendszeresen meg kell tisztítani.

(3) Az összehúzott szalma alapterülete nem haladhatja meg az 1000 m^2 -t.

241. A terményszárítás szabályai

609. § (1) Szellőztetéssel történő szárítás esetén

a) szálas takarmányt kazalozni csak akkor lehet, ha a takarmány nedvességtartalma 40-45% alá csökkent,

b) a kazlak méretének meghatározásánál a szellőzőventillátor teljesítőképességét és a 20. melléklet 2. táblázatának előírásait kell figyelembe venni,

c) a takarmányt felületi víztől mentesen kell a megfelelően előkészített kazalszáritó berendezésre behordani, és - előírt rétegvastagságig és magasságig - kazalozni,

d) a szénát egyenletes rétegbe, tömör góccok nélkül kell teregetni, a rétegenkénti kazalozás során új réteg csak az előző réteg teljes kiszáradása után rakható fel,

e) a kazlat beázástól védeni kell,

f) a kazal belső hőmérsékletét rendszeresen és szakszerűen mérni kell,

g) a szénakészítés technológiai leírását a szénakészítést végzők részére ki kell adni.

(2) Terményszáritó berendezéssel történő szárítás esetén a tűzvédelmi előírások megtartásáért és annak folyamatos üzemelés közbeni ellenőrzéséért az üzemeltető és a kezelő személyzet a felelős. A száritóberendezés üzemeltetése során a gyártó kezelési utasítását figyelembe kell venni.